

OPF-KL Omställningsstöd och pension för förtroendevalda

OPF-KL – Omställningsstöd och pension för förtroendevalda – gäller för förtroendevald som nytilträder efter valet 2014 eller senare. I vissa delar även för förtroendevald som inte tidigare omfattats av Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda (PBF), Pensionsreglemente för kommunala förtroendevalda (PRF-KL) eller av andra pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

För att OPF-KL ska tillämpas krävs ett lokalt antagande av bestämmelserna hos respektive kommun, region/landsting. Lokala avvikelser kan förekomma varför en kontakt med respektive pensionsmyndighet rekommenderas för information om exakta villkor.

FÖRMÅNER I OPF-KL

OPF-KL innehåller både omställningsstöd och pensionsförmåner. För att omfattas av omställningsförmånerna krävs ett uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av heltid. Även för sjukpension och familjeskydd krävs ett uppdrag om minst 40 procent av heltid men för övriga pensionsförmåner finns ingen begränsning av uppdragets omfattning för att omfattas. Det betyder att även förtroendevalda med mindre uppdrag har rätt till pensionsavsättning och efterlevandeskydd.

De olika förmånerna ses beskrivna nedan.

Omställningsförmåner

- Aktiva omställningsinsatser
- Ekonomiskt omställningsstöd
- Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Pensionsförmåner

- Avgiftsbestämd ålderspension
- Sjukpension
- Efterlevandeskydd
- Familjeskydd

OMSTÄLLNINGSFÖRMÅNER

Möjligheten att erhålla den aktiva omställningsinsatsen och det ekonomiska omställningsstödet bedöms separat och är inte avhängiga varandra.

Aktiva omställningsinsatser

En förtroendevald har rätt till aktiva omställningsinsatser förutsatt att villkor enligt nedan är uppfyllda:

- Innehaft ett eller flera uppdrag med sammanlagt 40 procent av heltid.
- Lämnat sitt/sina uppdrag efter minst fyra års sammanhängande uppdragstid.
- Inte fyllt 68 år när hen lämnar sitt uppdrag

Bestämmelserna fastställer inte vilka aktiva insatser den förtroendevalda ska erhålla eller vad insatsen ska kosta. Respektive fullmäktige fastställer kostnadsramen och vilken typ av insats som ska sättas in. Vägledning för insatserna kan hämtas

från befintliga kollektivavtalade omställningsförmåner som finns på arbetsmarknaden. Omfattningen och innehållet på insatsen är avsedd att vara individuell varför den kan skilja sig åt mellan olika individer.

Ekonomiskt omställningsstöd

När det politiska uppdraget upphör finns en möjlighet att få ersättning i form av ekonomiskt omställningsstöd. Förutsättningarna för att få detta är att den förtroendevalda innehaft ett eller flera uppdrag med sammanlagt 40 procent av heltid samt lämnat sina uppdrag efter minst ett års sammanhängande uppdragstid.

Ersättningens storlek

Det ekonomiska omställningsstödet beräknas på den förtroendevaldes genomsnittliga månadsarvode gånger tolv under det senaste året och utges med 85 procent de två första åren och med 60 procent det tredje året.

Ett års uppdrag genererar tre månaders ersättning. Som mest kan man få ekonomiskt omställningsstöd i tre år. Samordning med förvärvsinkomster sker från år två efter avdrag med ett prisbasbelopp. Under ersättningstiden krävs att den förtroendevalde aktivt söker annan försörjning.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Efter en period med ekonomiskt omställningsstöd finns en möjlighet till förlängt ekonomiskt stöd.

Den möjligheten finns för de som fyllt 62 år och som i direkt anslutning till att det ekonomiska omställningsstödet upphört ansöker om den förlängda ersättningen. Förutsättningarna är att den förtroendevalda innehaft ett eller flera uppdrag med sammanlagt 40 procent av heltid samt lämnat sina uppdrag efter minst åtta års sammanhängande uppdragstid.

Ersättningens storlek

Den förlängda ersättningen utges ett år i taget efter årlig ansökan och längst till kalendermånaden innan 68-årsdagen. Den beräknas på den förtroendevaldes årsarvode året före avgångstidpunkten och motsvarar 60 procent av beräkningsunderlaget. Ersättningen ska samordnas med eventuella förvärvsinkomster.

Under ersättningstiden krävs att den förtroendevalde aktivt söker annan försörjning.

Ansökan om omställningsstöd

Ansökan om att få omställningsstöd och omställningsinsats ska ske skriftligen enligt Pensionsmyndighetens anvisningar. Omställningsstödet utbetalas av uppdragsgivaren, vilket bör ske senast tre månader efter det att ansökan tagits emot.

PENSIONSFORMÅNER

Avgiftsbestämd ålderspension

En förtroendevald har rätt till avgiftsbestämd ålderspension. Varje år beräknas en pensionsavgift som avsätts till en pensionsbehållning som förvaltas av den kommun, landsting eller region där den förtroendevalda innehar ett uppdrag.

Premienivån på den avgiftsbestämda ålders pensionen är:

- 4,5 procent upp till och med 7,5 inkomstbasbelopp.
- 30 procent mellan 7,5 inkomstbasbelopp upp till och med 30 inkomstbasbelopp.

Premien för den avgiftsbestämda ålderspensionen grundar sig på den förtroendevaldas pensionsgrundande inkomst som utgörs av årsarvode, sammanträdesersättningar samt andra i det pensionsgrundande uppdraget utgivna kontanta ersättningar upp till 30 inkomstbasbelopp. För förtroendevald med uppdrag om minst 40 procent ingår även inkomstbortfall till följd av sjukdom, arbetsskada eller ledighet enligt föräldraledighetslagen i den pensionsgrundande lönen som om inget avdrag gjorts.

Utbetalning av den avgiftsbestämda ålderspensionen

Den avgiftsbestämda ålderspensionen är livsvarig och betalas ut månadsvis tidigast från den tidpunkt som den förtroendevalda kan ta ut allmän pension. Ansökan ska göras i enlighet med Pensionsmyndighetens anvisningar och bör komma in senast tre månader innan pensionsutbetalningen ska börja.

Sjukpension

En förtroendevald har rätt till sjukpension förutsatt att den förtroendevalda innehar ett uppdrag omfattande minst 40 procent av heltid och får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt Socialförsäkringsbalken (SFB). Den förtroendevalda ska även ha befriats från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång så som föreskrivs i kommunallagen.

Är villkoren för sjukpension uppfyllda ska under motsvarande period premieavsättning till pensionsbehållningen göras. Sjukpensionen motsvarar den månadsersättning som utbetalas till anställda enligt AGS-KL och ska värdesäkras på motsvarande sätt. Sjukpension utbetalas av uppdragsgivaren.

Sjukpensionen grundas och beräknas på det genomsnittliga månadsarvodet som den förtroendevalde hade kalenderåret före insjuknandetidpunkten gånger tolv. Sjukpensionen är proportionell i förhållande till den nedsatta arbetsförmågan i uppdraget.

Efterlevandeskydd

Vid dödsfall finns rätt till efterlevandeskydd som innebär att värdet av den intjänade pensionsbehållningen betalas ut till efterlevande make/maka, registrerad partner, sambo eller barn i fem år. Efterlevandeskyddet betalas i första hand ut till efterlevande make/maka, sambo eller

registrerad partner. I andra hand till barn och adoptivbarn, dock längst till månaden innan barnet fyller 20 år.

Familjeskydd

Familjeskydd gäller för förtroendevald som innehar uppdrag omfattande minst 40 procent av heltid. Det gäller även om den förtroendevalde avlider under tid då hen får sjukpension. I förmånen finns också ett efterskydd på sex månader.

I familjeskyddet ingår

- familjeskydd till efterlevande vuxen
- familjeskydd till efterlevande barn

Familjeskydd till efterlevande vuxen betalas ut till

- make/maka eller registrerad partner
- sambo om det finns gemensamt barn eller om man tidigare har varit gifta med varandra

Dessutom kan rätt till familjeskydd finnas för efterlevande vuxen om man vid dödsfallet var sammanboende och uppfyller något av följande villkor:

- om man bott tillsammans i minst 5 år
- om man bott tillsammans med barn under 18 år där någon av den avlidne eller den efterlevande är vårdnadshavare

Efterlevande make, maka, registrerade partner eller sambo har rätt till ersättning med månadsvis utbetalning under fem års tid med 1,1 inkomstbasbelopp per år. Förmånen räknas årligen upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Familjeskydd till efterlevande barn betalas ut till arvsberättigade barn.

Efterlevande arvsberättigade barn har rätt till ersättning med 0,5 inkomstbasbelopp per år upp till 18 års ålder. Om barnet går i grundskola eller gymnasium finns rätt till ersättning längst till och med juni det år barnet fyller 20 år. Om det finns fyra eller fler efterlevande barn får de istället dela på 1,5 inkomstbasbelopp per år. Förmånen räknas årligen upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Utbetalning av sjukpension, efterlevandeskydd och familjeskydd

Utbetalning av sjukpension, efterlevandeskydd och familjeskydd sker månadsvis. Ansökan ska göras i enlighet med Pensionsmyndighetens anvisningar och bör komma in senast tre månader innan pensionsutbetalningen ska börja.